

รายงานการวิจัย

พฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ศึกษากรณีเทศบาลเมืองปัตตานี

ปิยะ กิจถาวร และ ชิดชนก ราษิมมูลา¹

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่น : รากฐานประชาธิปไตย

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้กลไกทางการเมืองทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุณสมบัติที่สำคัญของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้แก่ความสนใจ ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง มีทัศนคติที่ว่า "กิจกรรมทางการเมืองการปกครอง เป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องเอาใจใส่ รับผิดชอบ" การที่ประชาชนจะตื่นตัว สนใจกิจกรรมทางการเมืองพิจารณาได้เป็น 2 ประเด็น คือ (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2519 : 3-6)

ประเด็นแรก ได้แก่ การพัฒนา การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ให้ประชาชนได้เรียนรู้ เข้าใจถึงระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เข้าใจถึงสิทธิ เสรีภาพ และบทบาทที่ประชาชนพึงมีต่อกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะต่างๆ

ประเด็นที่สอง ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติตามกระบวนการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเรื่องสิทธิเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สิทธิที่จะเรียกร้องให้รัฐดำเนินการต่างๆ อันจะเป็นการคุ้มครองผลประโยชน์ของเขา การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติดังกล่าว จะเป็นวิถีทางที่จะสร้างความเข้าใจที่แท้จริงแก่ประชาชนที่จะพึงมีต่อการ

¹ อาจารย์ประจำแผนกวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การปกครองท้องถิ่นเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการเร่งเร้าให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว และอยากจะทำมามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น นานาอารยประเทศยอมรับว่าการปกครองตนเองในท้องถิ่นเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของชาติ นักปราชญ์ผู้มีชื่อเสียงทางการเมืองผู้หนึ่งคือ จอห์น คิวอี้ กล่าวไว้ว่า "ประชาธิปไตยต้องเริ่มที่บ้านและบ้านของประชาธิปไตยก็คือชุมชนที่อยู่รอบตัวท่าน"

การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในระบบการเมืองต่างๆ จึงเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาล เพราะเทศบาลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจัดตั้งขึ้นหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476 ขึ้น เป็นแบบที่เรียกกันในประเทศตะวันตกว่าแบบสภานายกเทศมนตรี (council-mayor form) อันเป็นแบบที่ผู้นำของประเทศเราได้รับจากอังกฤษ สำคัญของแบบนี้ก็คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเป็นผู้เลือกสมาชิกสภาเทศบาล ต่อจากนั้นสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งรวมกันเป็นสภาเทศบาลก็ใช้เสียงข้างมากเลือกนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ทำให้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นเช่นนี้มีผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งโดยอ้อม รูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นโดยมีอริราชศัตรูคณะราษฎร จึงมีลักษณะเดียวกับโครงสร้างของระบบรัฐสภา ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกนายกรัฐมนตรี คณะราษฎรต้องการกระจายอำนาจไปสู่การปกครองท้องถิ่นเพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้กับระบอบประชาธิปไตย ให้ประชาชนฝึกฝนเรียนรู้ระบบรัฐสภาในระดับท้องถิ่นจะได้มีประสบการณ์ในการส่งเสริมความมั่นคงให้แก่ระบบรัฐสภาในระดับชาตินั้นเอง (ประยุทธ์ พงษ์ทองคำ, 2519 : 118-119) และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ขึ้นใช้

จากการที่การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมทางการเมือง พฤติกรรมการเลือกตั้ง (voting behavior) ของประชาชนระดับท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีประวัติความเป็นมา มีลักษณะจำเพาะทางสังคมทางการเมืองของตนเองที่แตกต่างไปจากภูมิภาคส่วนอื่นๆ ของประเทศ จึงได้ทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองปัตตานี

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ ศาสนา การศึกษา อาชีพ รายได้ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ส่งผลต่อแบบแผนพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปัตตานี รวมทั้งยังได้ศึกษาถึงการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง ตลอดจนทัศนคติหรือความรู้สึกของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง

2. เพื่อทราบถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ปัญหาสำคัญในเขตเทศบาลที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งความเชื่อมั่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนนโยบาย และคำมั่นสัญญาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

3. เพื่อทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในเขตเทศบาล รวมทั้งความรู้สึกของประชาชนต่อผลการดำเนินงานของเทศบาล

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม จะมีแบบแผนพฤติกรรมการในการเลือกตั้ง ทั้งการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เกณฑ์การเลือกและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งต่างกัน

2. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีการศึกษาและมีรายได้สูงไป

ใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยดูที่นโยบายและผลงาน และมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล รวมทั้งมีความเชื่อมั่นในนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าผู้มีการศึกษาและมีรายได้ต่ำ

3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม รวมทั้งผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมองปัญหาในเขตเทศบาลแตกต่างกัน

4. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม รวมทั้งผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้สึกที่พึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของเทศบาลต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น (basic research) ศึกษาเพื่ออธิบายและหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่สำคัญ(explanatory research) เช่น ตัวแปรทางด้านศาสนา การศึกษาที่จะส่งผลต่อแบบแผนพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของประชาชนอย่างไร มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร รวมทั้งปัญหาสำคัญในท้องถิ่น โดยมีขอบเขตการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปัตตานี ในวันอาทิตย์ที่ 12 พฤศจิกายน 2538

พื้นที่ที่ทำการศึกษา ได้แก่ เขตเทศบาลเมืองปัตตานี¹ มีเนื้อที่รวม 4.78 ตารางกิโลเมตร รวม 3 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลสะบารัง ตำบลอานาหารู ตำบลจะบังติกอ

ประชากรเป้าหมายที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี โดยการสุ่มตัวอย่างในพื้นที่ของหน่วยเลือกตั้งต่างๆ ในเขตเทศบาลรวม 35 หน่วยเลือกตั้ง ดังนี้

1. ก่อนวันเลือกตั้ง เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

การไปเลือกตั้ง เกณฑ์การเลือกตั้ง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ความเชื่อมั่นในนโยบาย คำมั่นสัญญาต่างๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลและปัญหาสำคัญในเขตเทศบาล

โดยออกทำการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 8 - 11 พฤศจิกายน 2538 รวม 787 คน ประกอบด้วย

ตำบลสะบารัง 467 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3
 ตำบลจะบังติกอ 101 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8
 ตำบลอานาหารู 219 คน คิดเป็นร้อยละ 27.81
 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 18 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.9 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 50.8 ศาสนาอิสลามร้อยละ 46.8 ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 40.5 มีการศึกษาระดับ ป.1 - ป.6 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 33.7 ประกอบอาชีพค้าขายร้อยละ 28.3 ลูกจ้างร้อยละ 22.1 และมีรายได้ระหว่าง 1,000-5,000 บาท/เดือน ร้อยละ 34.8 รายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 17.4 นอกนั้นไม่ระบุ

2. หลังวันเลือกตั้ง เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกของประชาชนในเขตเทศบาลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ของคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลชุดใหม่ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ในวันที่ 18 มีนาคม 2539 หลังการเลือกตั้ง 3 เดือนเศษ (110 วัน) รวม 718 คน ประกอบด้วย

¹ รัฐบาลได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองปัตตานี ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2478

ตำบลสะบารัง 260 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2
ตำบลจะบังติกอ 234 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6
และตำบลอานาหารู 224 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2
ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 18 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ
62.4 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 59.3 ศาสนาอิสลามร้อยละ
40.3 ด้านการศึกษาร้อยละ 40.7 มีการศึกษาระดับ ป.1-ป.6
รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 37.3 ประกอบ
อาชีพค้าขายร้อยละ 37.3 ลูกจ้างร้อยละ 23.7 และมีรายได้
ส่วนใหญ่ระหว่าง 1,000-5,000 บาท/เดือน ร้อยละ 47.1
ระหว่าง 5,000-10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 19.9 นอกนั้น
ไม่ระบุ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมีผู้มา
สมัครรวมทั้งสิ้น 39 คน แบ่งเป็น 2 ทีมใหญ่ ทีมละ 18 คน
และผู้สมัครอิสระ 3 คน รวมผู้สมัครทั้งสิ้น 39 คน ประกอบด้วย

หมายเลข 1-18 ทีมรวมพลังพัฒนา หัวหน้าทีมชื่อ
นายไพโรจน์ พานิชกุล

หมายเลข 19-20 เป็นผู้สมัครอิสระ

หมายเลข 21-38 ทีมสายไหม โกวิทยา หัวหน้าทีม
ชื่อ นางสาวสายไหม โกวิทยา

หมายเลข 39 เป็นผู้สมัครอิสระ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ได้พิสูจน์สมมุติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่า ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งทั้งที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม จะมี
แบบแผนพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งที่ต่างกัน ทั้งการไปใช้
สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เกณฑ์การเลือกตั้ง การรับรู้ข้อมูล
ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีการ
ศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะเลือกผู้สมัคร
รับเลือกตั้งโดยดูที่นโยบายและผลงาน และมีความรู้เกี่ยวกับ
หน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ากว่า
รวมทั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม
ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมองปัญหาในเขตเทศบาล
แตกต่างกัน

ส่วนสมมุติฐานที่ว่าผู้ที่นับถือศาสนาต่างกัน มีระดับ

การศึกษาต่างกัน จะมีความเชื่อมั่นในนโยบายและคำมั่น
สัญญาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีความรู้สึกพึงพอใจต่อ
ผลการดำเนินงานของเทศบาลต่างกันนั้น ข้อมูลที่ได้จาก
การศึกษาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สามารถใช้ในการ
วิเคราะห์เพื่อพิสูจน์หรือปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ มีสาระสำคัญที่สรุป
ได้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรก เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการ
เกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น
ซึ่งชี้ให้เห็นความสัมพันธ์อันน่าสนใจระหว่างตัวแปรภูมิหลัง
ระดับการศึกษากับตัวแปรภูมิหลังด้านการนับถือศาสนา
และพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้ง และส่วนที่สอง
เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของเทศบาล โดยประมวล
ปัญหาที่สำคัญของประชาชนในเขตเทศบาล รวมทั้งความ
รู้สึกของประชาชนในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ต่อผลการดำเนินงาน
ของเทศบาลเมืองปาดธานี

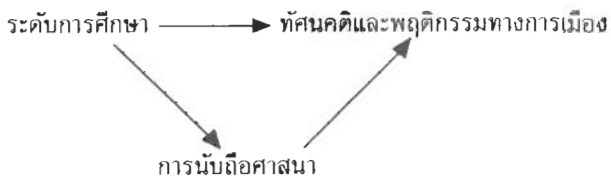
ส่วนแรก ตัวแบบทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมือง

1. ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านการนับถือ ศาสนากับตัวแปรด้านระดับการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวแปรภูมิหลังด้านการ
นับถือศาสนาของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอิทธิพลอย่างมีนัย
สำคัญต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ทั้งการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกตั้งรวมทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับการเลือกตั้ง คือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้ม
ที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยอาศัยเกณฑ์ในแง่คุณสมบัติ
ส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมี
แนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครโดยดูที่นโยบายและผลงานมากกว่า
รวมทั้งผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีแนวโน้มได้รับข้อมูลข่าวสาร
การเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่เมื่อมา
พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านระดับการศึกษา
กับตัวแปรภูมิหลังด้านการนับถือศาสนาของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
กลับพบว่าคนส่วนใหญ่ในกลุ่มผู้ไม่มีการศึกษาและมีการ
ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นผู้ที่นับถือศาสนา
อิสลาม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิหลังด้านการนับถือ

ศาสนา กับแบบแผนพฤติกรรม การเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้น จึงอาจจะเป็นการสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของตัวแปรด้าน ระดับการศึกษา โดยผ่านตัวแปรภูมิหลังด้านการนับถือ ศาสนาอีกต่อหนึ่ง

รูปแบบความสัมพันธ์อันซับซ้อนดังกล่าวจะเห็น ได้ชัดเจนตามตัวแบบข้างล่างนี้

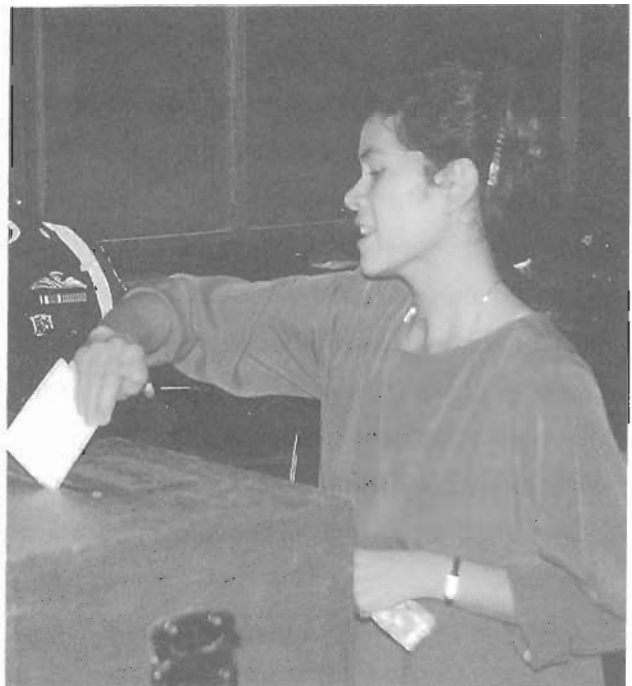

นอกจากนี้ ในการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า การมอง ปัญหาในเขตเทศบาลของผู้ที่นับถือศาสนาต่างกัน จะมีความแตกต่างกันคือ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาที่มีผลกระทบต่อความอยู่รอดและ การดำรงชีวิตในเขตชุมชน เช่น ปัญหาสลัม ปัญหา น้ำเสีย ปัญหาขยะ รวมถึงปัญหา ยาเสพติด ส่วนปัญหาในความเห็น ของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธเป็นปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต เช่น ปัญหา น้ำประปา ปัญหาการจราจร และปัญหาความ สะอาด สรุปได้ว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิหลัง ทางด้านศาสนากับทัศนคติที่มีต่อปัญหาในท้องถิ่น แต่เมื่อ พิจารณาจากข้อมูลที่ทำการศึกษา พบว่าตัวแปรทางด้าน การนับถือศาสนา กับรายได้มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน คือผู้ที่นับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่จะมีรายได้สูง ส่วนผู้ที่ นับถือศาสนาอิสลามจะมีรายได้ต่ำ ดังนั้นผู้ที่นับถือศาสนา อิสลามส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำ จะมองปัญหาหรือ ต้องประสบกับปัญหามากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ และ เป็นปัญหาการดำรงชีวิตและความอยู่รอดในเขตชุมชนเมือง เช่น ปัญหาสลัมดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเป็นการ ยืนยันให้เห็นอีกครั้งว่าตัวแปรภูมิหลังทางด้านรายได้และ การศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง ส่วน ตัวแปรภูมิหลังทางด้านศาสนาอาจจะเป็นตัวแปรแทรก กระทบความสัมพันธ์ข้างต้น ประเด็นนี้ควรจะมีการศึกษาต่อ

เพื่อขยายผลให้เห็นอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ระดับการศึกษากับการเป็นฐานนโยบาย

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรม การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของจังหวัดปัตตานีที่สอดคล้อง กับทฤษฎีที่ว่า ผู้มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัคร โดยอาศัยเกณฑ์การคู้้นโยบายมากกว่าผู้มีระดับการศึกษา ต่ำกว่า การที่แนวโน้มทั่วไปทางการเมืองเป็นเช่นนี้อาจจะ เป็นเพราะระดับการศึกษาและระดับรายได้ที่สูงขึ้นแสดงให้เห็นว่าเกิดการเลื่อนชั้นทางสังคมและสภาพที่เป็นชนชั้น กลางได้เกิดขึ้น ในระยะหลังมีความเชื่อในทางรัฐศาสตร์ว่า ชนชั้นกลางของไทยมีแนวโน้มที่จะเป็น "ฐานนโยบาย" ในการเลือกตั้ง ในขณะที่ชนชั้นล่างโดยเฉพาะชาวชนบทมักจะเป็น "ฐาน (คะแนน) เสียง" ให้กับนักการเมืองในการช่วงชิง อำนาจทางการเมืองระดับชาติ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2536) ทั้งที่มีความเชื่อโดยทั่วไปว่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคได้ ตัวแปรทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสำคัญที่สุด ต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมือง แต่การศึกษาครั้งนี้ กลับให้ข้อสรุปที่ได้มาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าถึงแม้ศาสนา จะมีความสำคัญ แต่สิ่งที่อยู่เบื้องหลังซึ่งมีความสำคัญ มากกว่าคือระดับการศึกษาและระดับรายได้ซึ่งส่งอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านตัวแปรทางศาสนา ทำให้บุคคล

มีทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองต่างกัน ข้อเสนอเช่นนี้สอดคล้องกับการค้นพบทางทฤษฎีและการวิจัยโดยทั่วไปในทุกสังคมที่ว่า ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล Gabriel Almond และ Sidney Verba ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและแนวโน้มทางจิตวิทยาที่เป็นพลังขับเคลื่อนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคน (ช्योंนันต์ สมุทวณิช, 2526 : 52-53) จาก 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลีและเม็กซิโก ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและต่อความโน้มเอียงทางการเมืองมากที่สุด ได้แก่ การศึกษา

ส่วนที่สอง ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานของเทศบาล

เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหาสำคัญในเขตเทศบาล รวมทั้งทัศนคติของประชาชนต่อผลการดำเนินงานของเทศบาลในด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางให้กับเทศบาลเมืองปัตตานีในการศึกษาและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงการดำเนินงาน

ของเทศบาลต่อไป

1. ปัญหาสำคัญในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี

การศึกษาครั้งนี้พบว่าปัญหาสำคัญในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี เมื่อจำแนกตามพื้นที่ตำบล ตามทัศนคติของผู้ที่นับถือศาสนาต่างกัน และตามระดับการศึกษาแล้ว พบว่าปัญหาน้ำประปา ปัญหายาเสพติด ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาชุมชนแออัดและปัญหาทางเดินเท้า เป็นปัญหาสำคัญที่เทศบาลเมืองปัตตานีควรจะต้องเร่งดำเนินการศึกษาและหาทางแก้ไขโดยเร่งด่วนต่อไป รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

2. ทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาล

จากข้อมูลที่ทำการศึกษาพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามตำบลต่างๆ เห็นว่าเทศบาลควรปรับปรุงการดำเนินงานในด้านการจราจร (ร้อยละ 99) น้ำประปา (ร้อยละ 95.3) ความสะอาด (ร้อยละ 94.4) ขยะ (ร้อยละ 91.6) ถนน (ร้อยละ 88.3) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ตำบลสะบารัง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 1 จำแนกปัญหาสำคัญเร่งด่วนอันดับหนึ่งของเทศบาลเมืองปัตตานี

ปัญหาสำคัญเร่งด่วนอันดับ 1	จำแนกตามพื้นที่ตำบล	จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบ	จำแนกตามศาสนาของผู้ตอบ
น้ำประปา	สะบารัง	-	พุทธ
ยาเสพติด	จะบังติกอ	ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	-
น้ำเสีย	อานาะรู	ผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี	-
ทางเดินเท้า	-	ผู้มีการศึกษาระดับ ป.1 - ป.6	-
ชุมชนแออัด	-	-	อิสลาม

ตารางที่ 2 หัสนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาล

ผลการดำเนินงาน ของเทศบาล	หัสนคติของประชาชน (คน)		
	ดีแล้ว	ควรปรับปรุง	รวม
การจราจร	7 (1.0%)	710 (99%)	717
น้ำประปา	34 (4.7%)	684 (95.3%)	718
ความสะอาด	40 (5.6%)	678 (94.4%)	718
ขยะ	60 (8.4%)	658 (94.4%)	718
ถนน	84 (11.7%)	634 (88.3%)	718

เอกสารอ้างอิง

- ประยัด ทงษ์ทองคำ. 2519. การพัฒนาทางการเมือง โดยกระบวนการการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
 นำอักษรการพิมพ์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2526. การเมืองเปรียบเทียบ ทฤษฎีและแนวความคิด. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.